

MINISTERRAAD

Nr. 6564

Notulen van de vergadering gehouden op
donderdag 25 juli 1974 in het Kabinet van de
Minister-President, aangevangen
's morgens om 10 uur

Aanwezig: minister De Gaay Fortman (voorzitter),
alsmede de ministers Boersma, Lubbers,
Van der Stee (pt.1, 4d, 4h, 7 en 8),
Van der Stoel, Vorrink en Westerterp
(Afwezig zijn minister-president Den Uyl
en de ministers Van Agt, Van Doorn,
Duisenberg, Gruijters, Van Kemenade,
Pronk, Trip en Vredeling)

Voorts is aanwezig staatssecretaris
Van Lent

Secretaris : drs.J.Middelburg
Adjunct-secretaris: mr.M.V.van Ginkel

1. Notulen van de ministerraad van 28 juni 1974
(nr.6523 en 6523b)

Minister Van der Stoel herinnert eraan
dat was afgesproken de notulen van 28 juni 1974
in de vergadering van 13 augustus vast te stellen;
die dag zal spreker evenwel afwezig zijn. In de
notulen van 28 juni 1974 is de discussie over de
MBFR-clausule in de Defensienota weergegeven.
Voorts was terzake een nota van Buitenlandse
Zaken toegezegd en daarom stelt hij voor die
notulen op 13 augustus a.s. nog niet te behandelen.

De voorzitter stelt de volgende conclusie
voor: De notulen van de ministerraad van 28 juni
1974 zullen worden vastgesteld als minister
Van der Stoel weer in de raad aanwezig is en een
nota over de MBFR-clausule in de Defensienota
beschikbaar is.

De raad besluit aldus.

De voorzitter vraagt zich af of is voorzien in het probleem dat een land distributiematregelen neemt, terwijl de omringende landen daartoe niet overgaan. De Nederlandse ervaringen hebben geleerd dat dan in de grensstreken moeilijkheden ontstaan.

Minister Lubbers is van mening dat grosso modo in dat probleem is voorzien, omdat de omringende landen ook hun gebruik volgens de afspraak zullen terugbrengen om tot een herverdeling van het tekort te komen. Voorts wijst hij erop dat de afspraak alleen op olie en niet op andere energiebronnen betrekking heeft.

De voorzitter had de vorige week begrepen dat men het beste deze zaak onder de OESO kon brengen, maar nu blijkt dat dit toch niet de wijze van handelen zal zijn.

Minister Van der Stoel is niet zonder hoop over het Franse deelnemen, omdat ook Frankrijk belang bij een regeling heeft. Hij heeft het idee dat men in september zal besluiten wel deel te nemen.

De voorzitter stelt voor de nota goed te keuren, op basis waarvan de delegatie op 29 juli zal handelen.

De raad besluit aldus.

4 c. Verslag van de EEG-ministerraad op 22 en 23 juli 1974 (Zie notulen m.r. 18 juli 1974, punt 4d)

Minister Van der Stoel noemt het verloop van de EEG-ministerraad teleurstellend, hoewel overeenstemming is bereikt over het beleid ten aanzien van de landen rond de Middellandse Zee. De discussie over de verlenging van het akkoord van Yaoende is vastgelopen, evenals ten aanzien van een gemeenschappelijke energiepolitiek. De vorige keer heeft de raad gediscussieerd over de verlenging en uitbreiding van het akkoord van Yaoende en toen was afgesproken dat de delegatie ruggespraak met Den Haag zou houden, als men in een isolement zou terechtkomen. Ieder land noemde bepaalde bedragen behalve Nederland en na contact met minister Pronk is toen overeenstemming bereikt over een formule voor een bedrag van 3 mld r.e. inclusief het stabilisatiefonds, maar exclusief leningen van de Europese Investeringsbank. Omdat een aantal delegaties wezen op een plafond dat zij voor hun nationale bijdrage zouden hanteren, heeft ook spreker het voorbehoud gemaakt dat de kwestie weer open zal zijn, als de Nederlandse bijdrage sterk zou moeten stijgen. Er is langdurig gediscussieerd over het contingent suiker dat vanuit geassocieerde landen in de EEG zou mogen worden ingevoerd. Van Britse zijde kwam het voorstel voor 1,4 mln ton, maar noch de Duitse noch

de Franse delegatie wilde dat aanvaarden. Spreker heeft toen nog een tussenvoorstel gedaan, maar de Britse minister van economische zaken Shore, die zich steeds tegen de toetreding tot de EEG heeft verzet, stelde dat, indien er geen akkoord over de suikerinvoer werd bereikt, ook geen akkoord over het stabilisatiemechanisme mogelijk was, terwijl over het laatste al materieel overeenstemming was bereikt. Spreker kreeg het idee dat Shore geen akkoord wenste en aan het eind van de vergadering is de kwestie van het stabilisatiemechanisme ook niet meer aan de orde gekomen. Shore sprak voorts niet over een gemeenschappelijk energiebeleid, maar over de coördinatie van het energiebeleid van de EEG-partners. Hij droeg daarvoor geen serieuze argumenten aan, zodat hij de indruk wekte bewust geen akkoord te willen bereiken. Er bestond overigens een vrij grote mate van overeenstemming onder andere over een versnelde opvoering van de kernenergie, waarmee Nederland evenwel nu niet akkoord zou hebben kunnen gaan. Overigens heeft spreker langs andere kanalen vernomen dat de instructie voor de Britse delegatie soepeler was dan men kon opmaken uit de toepassing door Shore. De Franse voorzitter was zo geïrriteerd dat hij op een gegeven ogenblik tot onmiddellijke sluiting van de vergadering is overgegaan. Het zal duidelijk zijn dat nu in Kingston bij de ACP-onderhandelingen een moeilijke situatie is ontstaan, omdat een gemeenschappelijk standpunt ontbreekt.

Minister Westerterp vraagt wat er verder in Kingston zal gebeuren.

Minister Van der Stoel antwoordt dat als geheime afspraak aan een bedrag van ~~f. 3 mld~~ wordt gedacht, hetgeen dan wordt aangeduid als een verdrievoudiging van het nu bestaande bedrag. Voor het overige kan er slechts tastend worden gesproken over het stabilisatiemechanisme. Er is een onmogelijke situatie ontstaan, nu een gemeenschappelijk standpunt ontbreekt, tenzij de Commissie ter plaatse een EEG-raadsvergadering zou bijeenroepen. Van Franse zijde laat men duidelijk doorschemeren dat de verantwoordelijkheid voor deze moeilijke situatie bij de Britten ligt.

Minister Boersma heeft uit de pers begrepen dat het gesprek tussen de Franse president Giscard d'Estaing en de Britse premier niet is gelopen zoals Wilson had gehoopt. Van minister Van der Stoel zou spreker willen weten, welke invloed de op handen zijnde Lagerhuisverkiezingen voor het gemeenschappelijk beleid hebben en hoe Groot-Brittannië zich tot dat moment zal opstellen.

+ 3 mld n.e.

Minister Vorrink heeft begrepen dat de Britse delegatie met een redelijk voorstel kwam, dat door de Franse en de Duitse delegaties werd afgewezen. Op die wijze is een handvat gegeven voor een verdere starre Britse houding. Spreekster vindt dat een weinig gelukkige aanpak.

Minister Lubbers begrijpt dat er feitelijk overeenstemming was over een gemeenschappelijk energiebeleid, maar dat het niet tot een formele besluitvorming is gekomen. Eveneens zou overeenstemming zijn bereikt over 3 mld r.e. zonder formeel besluit. In de financieel-economische raad is voor een super-restreint-procedure gekozen en hij zou willen weten of dat in de algemene raad ook is gebeurd. Voorts vraagt hij zich af of bij de voorbereidingen niet te gemakkelijk over de problematiek van de suiker is heengelopen.

De voorzitter zou nog iets meer willen weten over het karakter van de afspraak inzake de 3 mld r.e..

Minister Van der Stoel antwoordt dat in besloten zitting is beslist geen bedrag, ook niet de drie maal het oorspronkelijk bedrag, te noemen. Voor het gemeenschappelijke energiebeleid zou best een formule kunnen worden gevonden, maar de Britse minister Shore heeft de discussie afgesneden. De koppeling met de suikerinvoer maakte overeenstemming in de raad onmogelijk. Overigens is het aanvankelijke voorstel van Shore inzake de suiker door Nederland gesteund. Daarna is er ook een moment geweest waarop Shore zijn gezicht had kunnen redden, maar hij heeft stug vastgehouden aan het leggen van een band met het stabilisatiefonds. Zijn gehele optreden was niet gericht op het bereiken van overeenstemming. Telkens zijn er zeer besloten voorbesprekingen geweest, maar dat heeft niet gebaat. Spreker deelt de kritiek van minister Lubbers dat de suikerproblematiek te lang vooruit is geschoven, hoewel ook Commissievoorzitter Ortolini daarvoor had gewaarschuwd. De Britse verkiezingen zullen waarschijnlijk in de herfst worden gehouden en bij de acht EEG-partners valt nu een stemming te bespeuren dat er met Groot-Brittannië geen zaken kunnen worden gedaan, als de uitslag van de verkiezingen niet bekend is en de Britse regering de neiging heeft zich bij allerlei punten onwrikbaar op te stellen.

Het klimaat voor de heronderhandelingen is er niet beter op geworden, hetgeen spreker ook heeft laten blijken.

De voorzitter informeert of er inderdaad uitzicht is op Lagerhuisverkiezingen in de herfst. Minister Van der Stoel acht dit gezien de nederlagen van de Britse regering in het parlement haast onvermijdelijk. Bovendien geven de problemen met de betalingsbalans daartoe ook aanleiding. Spreker verwacht dat in oktober de verkiezingen zullen worden gehouden. Overigens zal premier Wilson daarover tot het laatst onzekerheid laten bestaan om het de conservatieven niet gemakkelijk te maken bij hun voorbereiding van de verkiezingscampagne.

4 d. Verslag van de EEG-landbouwraad (Zie notulen 18 juli 1974, punt 4d)

Minister Van der Stoel brengt de ernstige bezwaren van minister Pronk over tegen een import-stop waartoe de landbouwraad heeft besloten, omdat hierdoor de ontwikkelingslanden zwaar worden getroffen, in het bijzonder Latijns-Amerikaanse. Hij zou er de voorkeur aan hebben gegeven deze maatregel ook in de ontwikkelingsraad aan de orde te stellen. In ieder geval, meent minister Pronk, had minister Van der Stee hierover contact met hem moeten opnemen. Over de gift van 35 ton vlees aan het Wereldvoedselprogramma is voor zover minister Pronk kon nagaan, geen vooroverleg met hem geweest; hij vraagt om een raadsbesluit dat deze maatregel slechts in het belang van de marktordening binnen de EEG is genomen en dat de daaruit voortvloeiende lasten niet onder het ontwikkelingsplafond worden gebracht, maar ten laste van de begroting van Landbouw en Visserij of de algemene middelen. Hoewel spreker zelf de moeilijke situatie begrijpt, waarin minister Van der Stee kwam te verkeren, heeft spreker toch bezwaar tegen de besluitvorming in de Landbouwraad. Dat er een krachtig protest over het protectionisme van de EEG zal volgen, ligt in de lijn der verwachtingen. Het lid van de Europese Commissie voor de externe betrekkingen Soames wees op de consequenties voor zijn portefeuille. Spreker heeft gesteld dat vanwege de verreikende consequenties het goed zou zijn geweest, als de invoerstop ook in de algemene raad aan de orde was gesteld. Nu moest dat formeel als een A-punt worden goedgekeurd.